

Łódź, 18 kwietnia 2023 r.

dr hab. Paulina Matera, prof. UŁ
Katedra Amerykanistyki i Mass Mediów
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych
Uniwersytet Łódźki

**Ocena dorobku naukowo-badawczego oraz dorobku dydaktycznego
i popularyzatorskiego**

**Pani dr Eweliny Waśko-Owsiejczuk przedstawionego we wniosku o nadanie
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie
nauk o polityce i administracji na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w
Poznaniu**

Opinia została przygotowana na zasadach i kryteriach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także na podstawie dokumentacji przekazanej przez Pana dr hab. Przemysława Osiewicza, Profesora UAM. Na tej podstawie stwierdzam, że przedstawiona mi do oceny dokumentacja spełnia ustawowe warunki formalne.

1. Sylwetka akademicka i zawodowa Kandydata

Dr Ewelina Waśko-Owsiejczuk otrzymała dwa dyplomy magistra. Pierwszy w 2007 to dyplom magistra nauk politycznych uzyskany na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, a drugi – magistra historii – na Wydziale Historyczno-Socjologicznym Uniwersytetu w Białymstoku w 2009 r. W 2010 r. uzyskała dyplom doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Promotorem pracy był prof. dr hab. Ryszard Zięba. Dr Waśko-Owsiejczuk jest obecnie zatrudniona (od 2014) na stanowisku adiunkta w Zakładzie Historii Stanów Zjednoczonych na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu w Białymstoku. Przed uzyskaniem doktoratu pracowała na stanowisku asystenta w Zakładzie Historii Stanów Zjednoczonych w Instytucie Historii i Nauk Politycznych na Wydziale Historyczno-Socjologicznym Uniwersytetu w Białymstoku (od 2009).

2. Ocena monografii pt. „Promowanie demokracji w polityce zagranicznej USA wobec Iraku. Agenda – instrumenty – wyzwania”, Oficyna Wydawnicza ASPRA, Warszawa 2022.

Osiągnięciem naukowym będącym podstawą postępowania habilitacyjnego wskazanym przez Habilitantkę jest monografia „Promowanie demokracji w polityce zagranicznej USA wobec Iraku. Agenda – Instrumenty – Wyzwania, Oficyna Wydawnicza ASPRA, Warszawa 2022”. Jej tematyka mieści się w obszarze nauk o polityce i administracji. Temat jest bardzo interesujący i istotny, choć wyzwanie jest duże, w związku z powszechną krytyką i sceptycyzmem wobec inwazji amerykańskiej na Irak w kontekście jej nielegalności w świetle prawa międzynarodowego, realnych celów i skutków.

We wstępie Autorka uzasadnia podjęcie tematu, określa problemy badawcze i założenia, na których opiera jego rozwiązanie. Formułuje także dwie hipotezy badawcze. Pytania i hipotezy zostały sformułowane prawidłowo, jednak oczekiwałabym, że w zakończeniu Autorka odpowie na nie przejrzysto, w kolejności ich zadawania. Odpowiedzi można wprawdzie znaleźć we wnioskach (ss. 383-387), jednak są one rozproszone. Pozytywnie należy ocenić przegląd literatury przedmiotu, jednak brakuje opisu źródeł pierwotnych: wywiadów oraz dokumentów z kolekcji National Security Archive. Autorka nie informuje skąd je pozyskała. Są one dostępne online, co należało wyraźnie zaznaczyć oraz scharakteryzować te kolekcje. Niejasności w tej kwestii pogłębia zła konstrukcja bibliografii. W kategorii „źródła archiwalne” umieszczone są wywiady, które nie były przeprowadzane przez różne osoby i, jak wspominałam, są dostępne online na stronie Association for Diplomatic Studies and Training. W bibliografii Autorka wymienia poszczególne wywiady, ale zaznacza tylko, kto je przeprowadzał, ale już nie ma osób, które ich udzielały. Takie informacje znajdują się w dokumentach, które przejrzałam. Nieuporządkowana jest również w bibliografii kategoria „dokumenty”. Znajdują się tam zarówno dokumenty z National Security Archive, Białego Domu, Departamentu Stanu (również dostępne online, czego nie zaznaczono) jak i raporty think tanku RAND Corporation (to przecież inna kategoria!). Te źródła są kluczowe dla pracy, zatem pominięcie ich charakterystyki we wstępie (tym bardziej, że na okładce książka jest promowana jako „napisana na podstawie licznych odtajnionych dokumentów”) jest zaskakujące. Poza tym, ich analiza jest główną metodą badawczą deklarowaną przez Autorkę.

Rozdział I zawiera teoretyczne zagadnienia związane z promowaniem demokracji. Autorka przedstawia je w sposób prawidłowy, aczkolwiek mało krytyczny. Wybór literatury jest uzasadniony analizą polityki USA, więc mamy zestaw teoretyczny typowo amerykański. Konieczna byłaby głębsza refleksja nad powiązaniem liberalizacji gospodarczej i demokracji – jest to przecież oczywiste, że nie w każdym przypadku to działa. Brakuje mi odniesienia się np. do teorii modernizacyjnych i ich krytyki (np. David E. Apter, *The Politics of Modernization*, University of Chicago Press, 1965; Jay Ulfelder & Michael Lustik, „Modelling Transitions To and From Democracy”, *Democratisation*, vol. 14, no 3). Skupienie się na patrzeniu na tematykę z perspektywy administracji amerykańskich prowadzi też to kontrowersyjnych konkluzji, np. że instytucje międzynarodowe „forsują zachodni (amerykański) model demokracji” opary na „systemie dwupartyjnym, wolnym rynku, prawie do funkcjonowania związków zawodowych, państwie minimalnym, poszanowaniu praw człowieka”. Te organizacje to MFW, Bank Światowy, WTO oraz ONZ – każda z tych organizacji działa inaczej i nie można im przypisywać *en bloc* promowanie takich zasad. Dobrze, że Autorka przedstawiła typologię promowania demokracji (tabela s. 61), ale w moim przekonaniu nie trzeba było jej kopiować w całości, skoro do przykładów nie ma żadnego odniesienia w tekście. Oczekiwałabym także, żeby Autorka odniosła się do przedstawionych w tabeli kategorii w kontekście działań USA w Iraku, chociażby w zakończeniu. Byłyby to dodatkowe ramy formułowania wniosków. Tak jak to zostało zrobione w przypadku dobrze opisanych instrumentów (s.39; 45-51). Zauważyłam też nieścisłość na s. 29: Autorka pisze o „trzeciej fali demokratyzacji” po zimnej wojnie w tekście głównym, a w przypisie cytuje Huntingtona, który datę jej rozpoczęcia ustalił na rok 1974 (przypis 2).

W rozdziale II przedstawione są agendy promowania demokracji w Iraku przez kolejne administracje w kontekście kontynuacji i zmiany. Autorka słusznie skupia się na początku na strategii Billa Clintona. Oczekiwałamby jednak jej szerszego przedstawienia w kontekście polityki wobec regionu oraz odniesienia się do koncepcji *Democratic Enlargement*, zwaną „doktryną Clintona” (Douglas Brinkley, “Democratic Enlargement: The Clinton Doctrine.” *Foreign Policy*, no. 106, 1997). W przedstawieniu uzasadnień ataku na Irak w 2003 r. Autorka pisze, że była to „część planu administracji Busha na rzecz rozprzestrzeniania demokracji na świecie” (s. 66). Przyjmuję argument, że „promowanie demokracji zostało uznane za kluczową część strategii polityki zagranicznej USA po 11 września 2001 r.”, jednak w kontekście tej inwazji taka konstatacja wydaje mi się nieco naiwna. Przecież głównymi argumentami było posiadanie przez Irak broni masowego rażenia i współpraca rządu z organizacjami terrorystycznymi. Autorka sama o tym pisze. Habilitantka rzetelnie analizuje dokumenty więc wiemy, że chciano wprowadzać demokratyczne wybory, z reprezentacją wielu grup etnicznych. Jednak głównym celem była realizacja amerykańskich interesów, które Autorka wymienia, m.in. zapobieżenie działaniom organizacji terrorystycznych w Iraku, które mogłyby planować i realizować zamachy terrorystyczne na USA i ich sojuszników czy zdobycie sojusznika w ważnym strategicznie regionie, nie mówiąc już o eksploatacji surowców. Dla ich realizacji ważna była stabilność państwa po upadku Husajna. Dlatego promowanie demokracji nazwałabym **narzędziem** do realizacji tych celów, a nie celem samym w sobie. Powiązanie demokratyzacji z bezpieczeństwem było już widoczne w strategii Busha, choć Autorka słusznie zauważa, że stało się ono najważniejszym celem dla administracji Obamy i Trumpa. Wynikało to jednak z niepowodzeń narzucania amerykańskich zasad i zmiennej sytuacji w regionie (eskalacja konfliktów, m.in. za sprawą ISIS – zresztą powstanie i rozwój tej organizacji świadczy o fiasku realizacji najważniejszych celów amerykańskich). Konkluzje dobrze podsumowują wywód przedstawiony w rozdziale, jednak należałoby zacytować artykuł Søndergaarda (jest w bibliografii) w stwierdzeniu o „sekurytyzacji promowania demokracji” (s. 67), także w przypisie wyjaśnić to pojęcie. Moim zdaniem należy też krytycznie podchodzić do stwierdzenia, że administracja Busha w największym stopniu promowała demokrację. Zgadza się, że wtedy było najwięcej inicjatyw (co oczywiste), jednak popełnione też najwięcej błędów. Przede wszystkim Stany Zjednoczone były okupantem – tu było miejsce, by odnieść się do kategorii z rozdziału I – promocji demokracji przez kontrolę.

W trzecim rozdziale Autorka omawia instrumenty polityczno-prawne wprowadzania demokracji. Przyjęto układ chronologiczno-problemowy, co jest dobrym zabiegiem, gdyż umożliwia porównanie działań kolejnych administracji. Bardzo dobrze opisane jest wsparcie dla irackiej opozycji, także projekt „Przyszłość Iraku” oraz błędy w podejściu do kształtowania władz tego państwa. Interesująca jest też analiza działań amerykańskich władz okupacyjnych. Jednakże oczekiwałamby więcej ocen odautorskich, nawet kosztem szczegółowego omawiania niektórych dokumentów. Brakuje mi cytatów z wypowiedzi Obamy i Trumpa – czy ci prezydenci nie wypowiadali się na ten temat? Tabela na ss. 118-121 powinna znaleźć się na końcu pracy jako załącznik. W tekście głównym lepiej byłoby opisać jakiego typu regulacje były wprowadzane. Podrozdział 6. mógłby być zatytułowany „działania w ramach programów MEPI, GMEI i BMENA – są one wielowymiarowe, nie tylko wspierające reformy polityczne, a o tym ta część pracy traktuje. Dobrze opisany jest wpływ Stanów Zjednoczonych na reformy demokratyzacji irackiego systemu. Warto jednak było podkreślić bardziej asymetryczność relacji Amerykanów z władzami irackimi. Brakuje mi wspomnienia o koncepcji „dyplomacji transformacyjnej” z 2006 r. Condoleezy Rice (autorka zna tę koncepcję, pisze o niej w jednym ze swoich artykułów) i próby ustalenia czy jej założenia były realizowane w Iraku. Autorka pisze o braku reakcji Amerykanów za Obamy i Trumpa na „problemy z demokracją”, ale nie dowiadujemy się o co dokładnie chodzi. Należało też rozwinąć bardziej wątek warunkowości pomocy amerykańskiej, odnosząc się do jej teoretycznego aspektu z rozdziału I. Warto zadać

pytanie, co poszło źle? Czy tak głęboka ingerencja USA za prezydentury Busha nie była szkodliwa i zniechęcająca? Czy dobrze zrobiono wykluczając członków partii Baas? Odpowiedzi na te pytania powinny się znaleźć w konkluzji do rozdziału III – znajdujemy tam jednak tylko swoiste streszczenie przedstawionych faktów – ta uwaga odnosi się także do rozdziałów IV, V, VI. Wiem, że dużo ocen znajduje się w rozdziale VII, a konkluzji w zakończeniu. W związku z tym nie widzę potrzeby kończenia każdej części pracy streszczeniem.

Rozdział IV dotyczy instrumentów gospodarczych stosowanych we wspieraniu irackiej demokracji. Brakuje mi tu (lub w I rozdziale) odniesienia się do teorii *economic statecraft* – stosowania sankcji i zachęt gospodarczych. Mam wrażenie, że ustrukturyzowałoby to lepiej przedstawiony materiał. Bardzo krótko opisane są sankcje z lat 90. – wzbudzające dużo kontrowersji ze względów humanitarnych, a także równie dyskusyjny program „ropa za żywność” – jaka była tu rola USA? Programy opisane są bardzo dobrze na podstawie dokumentów, lecz znów brakuje mi pewnych konkretów i oceny. Na przykład mówiąc o zmarnotrawieniu 8 mld USD z programu odbudowy Iraku Autorka nie mówi wprost kto zawinił: Irakijczycy czy Amerykanie przez złe zarządzanie? Brakuje mi tu także realiów gospodarczych w Iraku, choćby krótkiego opisu problemów z jakimi zmagali się na co dzień Irakijczycy. Przez pryzmat dokumentów społeczeństwo to jest bardzo uprzedmiotowione, a przecież w procesie demokratyzacji to kluczowy aktor. Autorka podaje liczby, które obrazują skalę amerykańskiego zaangażowania (np. zbudowane szkoły, drogi czy szpitale). Ale przecież duża część infrastruktury została zniszczona w wyniku działań militarnych – warto było się pokusić o jakiś „bilans otwarcia” z Busha i po wycofaniu się amerykańskich wojsk za Obamy. Można by było ocenić, czy mogło mieć to wpływ na budowę zaufania do nowych władz i na demokratyzację.

W kolejnej części książki omówione są instrumenty militarne w porządku chronologicznym. Nasuwa się pytanie, czy są to działania wspierające demokrację? Może dostarczanie broni i szkolenia irackich sił po obaleniu Husajna można za takie uznać, ale samą inwazję i wcześniejsze bombardowania? Takie rozważania byłyby pożądane w konkluzji po tym rozdziale. Bardzo interesujący jest opis procesu konstruowania uzasadnienia ataku w 2003 r., jak również wsparcie dla budowania irackich sił wojskowych i bezpieczeństwa, szczególnie do walki z organizacjami terrorystycznymi. Znów nasuwa się pytanie: czy Amerykanie wspierali w ten sposób demokrację czy realizowali własne interesy? Brakuje mi porównanie budżetu na cele militarne w Iraku z tym na wspieranie demokracji i odbudowy Iraku. Można by było z tego wysnuć jakieś ciekawe wnioski.

Rozdział VI traktuje o szerzeniu kultury i wartości amerykańskich. W tym rozdziale Autorka przedstawia takie inicjatywy, jednak są wyrwane z kontekstu realiów wojennych. Bez jego choćby ogólnego przedstawienia – śmierci cywilów, braku dostępu do podstawowych usług, życia w ciągłym zagrożeniu – trudno przyjmować bezkrytycznie wykłady o wyższości demokracji i propagandowe slogany, a stwierdzenie o wprowadzaniu nowych podręczników szkolnych „wolnych od propagandy” wzbudza sprzeciw. Wiele działań podjętych przez Amerykanów było pozytywnych, np. poprawa sytuacji kobiet czy dostęp do edukacji, ale przecież społeczeństwo widziało, że ma do czynienia z nową propagandą, wprowadzoną przez najeźdźcę i okupanta. Była wolność mediów, ale przecież zawieszono działalność niektórych z nich, np. Al Jazeera. Autorka pisze wprawdzie, że nie widać było rezultatów zmiany nastawienia społeczeństwa, a wręcz o „narastającej przemocy i wrogości wobec sił amerykańskich” (s. 292), jednak nie dowiadujemy się, dlaczego tak się działo. Może to jest oczywiste, ale rozdział dotyczy amerykańskiej propagandy na rzecz przyjęcia demokracji, o szkoleniach i ulotkach – a przecież nie takie działania powodują wrogość.

Rozdział VII, w którym analizowane są wyzwania jakie napotkali Amerykanie w realizacji planu wprowadzenia demokracji w Iraku – ale także błędy, które popełnili. Autorka konkluduje,

że zakończył się on fiaskiem, gdyż Irak wciąż jest bardzo nisko w światowych rankingach demokracji. Przy tej okazji warto by było porównać czy coś się zmieniło od czasu przed inwazją w 2003 r. Z bardzo profesjonalnie przedstawionych przez Autorkę argumentów wynika, że demokratyzacja nie była głównym celem. Gdy Amerykanie stwierdzili, że nie uda się to w przewidywalnej przyszłości, skupili się głównie na swoim priorytecie – bezpieczeństwie. Szkoda, że taka konkluzja nie pada wprost. Autorka, wymieniając szereg zaniedbań stwierdza, że błędem było używanie instrumentów militarnych do demokratyzacji – a więc inwazja 2003 r. I to – jest moim zdaniem podstawa do dalszych rozważań. Habilitantka pisze o misji stabilizacyjnej, że została przeprowadzona „bez racjonalnych planów budowania demokracji w Iraku” (s. 327) – to kolejny argument. Szkoda, że nie mamy przytoczonej większej liczby badań opinii publicznej w Iraku. Nie jestem pewna czy badanie przeprowadzone przez Independent Institute for Administration and Civil Society Studies for the Coalition Provisional Authority w sprawie Abu Ghraib są wiarygodne. W tym rozdziale jest już więcej, o podmiocie demokratyzacji – społeczeństwie irackim.

Zakończenie jest nieco rozczarowujące – za dużo w nim znów streszczenia faktów przedstawionych w pracy. W świetle ciekawego i krytycznego rozdziału VII, pokazywanie poszczególnych faz demokratyzacji – która nie nastąpiła, jak Autorka sama przyznaje – jest zaskakujące. Samo stwierdzenia, że proces ten zaczął się w 1998 r. – czyli od bombardowań, w świetle wniosków z ostatniego rozdziału jest nieadekwatny. Autorka przedstawia za to bardzo sensownie główne „wyzwania i przeszkody” dla wprowadzania demokracji w Iraku oraz 11 wniosków. Wynikają one z treści pracy i są dobrze sformułowane, oprócz 10. – „(...) Obama odziedziczył Irak, w którym poprawa bezpieczeństwa stworzyła szansę na lepszy rząd. Przy czym wzrost ekstremizmu islamskiego, zamieszki, brutalnie tłamszone manifestacje niezadowolonego społeczeństwa irackiego, łamanie prawa przez rząd Malikiego miały miejsce za kadencji Baracka Obamy”. Autorka pisze, że prezydent to zignorował. Pytanie jednak brzmi: co miał zrobić? Zarządzić powrót sił militarnych do Iraku i obalić kolejny rząd? Należy pamiętać, że w okresie prezydentury Obamy w Iraku ginęło mniej cywilów. Zasadniczo z monografii wynika, że wprowadzanie demokracji było tylko narzędziem, ale też mitem, który miał zdominować pamięć o błędnych założeniach inwazji w 2003 r.: związku Husajna z Al-Kaidą oraz posiadanie broni masowego rażenia. Szkoda, że taki wniosek nie został wprost.

Uwagi techniczne:

- 1) Autorem pracy „Polityka Stanów Zjednoczonych Ameryki wobec regionów o niskim stopniu zainteresowania” jest Rafał Wordliczek, a nie Łukasz Wordliczek.
- 2) Nie znajduję uzasadnienia dla nazywania w rozdziale II agend poszczególnych prezydentów po angielsku
- 3) w wielu przypadkach zbyt dosłowne tłumaczenie dokumentów powoduje błędy stylistyczne i niejasne dla czytelnika stwierdzenia
- 4) Autorka stosuje na przemian skrót ISIS i ISIL, bez wyjaśnienia
- 5) Nie wiem czym jest wspomniana na s. 188 Amerykańska Agencja ds. Rozwoju Regionalnego. Nie ma angielskiej nazwy, a przecież nie jest tożsama z później wspomnianą USAID (Agencji ds. Rozwoju Międzynarodowego).

Mimo uwag krytycznych i polemicznych, uważam ocenianą monografię za wartościową, znacznie poszerzającą zakres wiedzy na temat działań Stanów Zjednoczonych w Iraku za prezydentur G.W. Busha, Baracka Obamy i Donalda Trumpa. Autorka zrealizowała założone cele badawcze oraz wykonała ogromną pracę przy analizie bogatego materiału źródłowego.

3. Ocena dorobku naukowego poza pracą habilitacyjną

Po uzyskaniu stopnia doktora, Habilitantka opublikowała dwie monografie (w tym ocenioną powyżej pracę habilitacyjną i książka na podstawie doktoratu: Polityka bezpieczeństwa narodowego Stanów Zjednoczonych Ameryki w latach 2001- 2009, Wydawnictwo Avalon,

Kraków 2014). Na marginesie dodam, że pewne jej elementy mogłyby się znaleźć w głównym dziele, np. o neokonserwatywnych źródłach polityki USA za prezydentury G.W. Busha. Zdecydowanie także o bardzo ciekawie opisanych wielowymiarowych konsekwencjach inwazji z 2003 r. Do dorobku po uzyskaniu stopnia doktora zalicza się poza tym 26 publikacji. 16 artykułów opublikowano w czasopismach naukowych (w tym 6 po angielsku, i 10 po polsku). Z artykułów w języku angielskim wszystkie opublikowane są w czasopismach polskich. Myślę, że Habilitantka w przyszłości powinna więcej publikować w języku angielskim, jako że jest ekspertką w swojej dziedzinie, za granicą. W dorobku Habilitantki jest również 10 rozdziałów w monografiach (w tym 4 w języku angielskim – dwa za granicą, co rekompensuje nieco brak artykułów publikowanych poza Polską oraz 6 po polsku).

W badaniach Habilitantki można wyróżnić trzy główne wątki tematyczne. Za wiodący można uznać analizę amerykańskiej polityki bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym – jej wdrażania w polityce zagranicznej. Poza tym publikacje i wystąpienia konferencyjne były związane z analizą działalności inwigilacyjnej kontrwywiadu Stanów Zjednoczonych oraz budowaniem pokoju w regionach po konflikcie – Habilitantka deklaruje rozwijanie tego obszaru badawczego w przyszłości. Artykuły i rozdziały w monografiach są poprawne naukowo, większość opiera się na analizie dokumentów, choć zdarzają się też prace o charakterze bardziej ogólnym. Należy stwierdzić, że w swoich wiodących nurtach badań Autorka jest specjalistką. Opiera się na teoriach i stosuje metody właściwe dla nauk o polityce i stosunków międzynarodowych.

Dr Ewelina Waśko-Owsiejczuk uzyskała grant Roosevelt Study Center – nie podała jednak sposobu wykorzystania pozyskanych materiałów na temat działań CIA za prezydentury H. Trumana. Owocem grantu przyznanego przez John F. Kennedy Institute for American Studies, Freie Universität w Berlinie było zredagowanie zbioru dokumentów *American Historical Sources from 1945 to 2016* oraz referat wygłoszony na konferencji w Nowym Jorku. Była także wykonawczynią w projekcie Wykonawca w Projekcie Narodowego Centrum Nauki, Beethoven 2 pt. „Zaufanie i przejrzystość w czasach inwigilacji. Perspektywa amerykańska, niemiecka i polska, dotyczącego badania relacji pomiędzy zaufaniem publicznym do rządu a transparentnością współczesnych działań inwigilacyjnych Stanów Zjednoczonych, Niemiec i Polski”. Wynikiem badań był referat na konferencji w Lublinie. Uzyskała granty wydziałowe dla młodych naukowców oraz stypendium dla wybitnych młodych naukowców przyznane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Odbyła też kwerendy archiwalne i biblioteczne oraz konsultacje naukowe (te ostatnie w Ośrodku Studiów Amerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego) w Polsce i zagranicą. Jest redaktorką tematyczną „International and Security Studies” warszawskiego Institute for Security, Energy and Climate Studies oraz przez 5 lat pełniła funkcję sekretarza redakcji w „Białostockich Tekach Historycznych”.

Po doktoracie, dr Waśko-Owsiejczuk prezentowała referaty na 36 konferencjach i seminariach naukowych – na 9 zagranicznych i 27 krajowych. Wśród nich warto wyróżnić 2 wystąpienia na prestiżowym seminarium Salzburg Global Seminar. Była członkinią komitetów organizacyjnych 14 konferencji naukowych w Polsce. 5 razy była członkinią rad programowych konferencji krajowych. Habilitantka należy do polskich i międzynarodowych towarzystw zajmujących się studiami europejskimi oraz stosunkami międzynarodowymi.

Do osiągnięć o charakterze naukowym należy również pełnienie roli recenzentki artykułów w 10 polskich czasopismach. Jest trzykrotną laureatką Nagrody Rektora Uniwersytetu w Białymstoku za pracę naukową.

Podsumowując osiągnięcia naukowe dr Waśko-Owsiejczuk należy stwierdzić, że wniosły one wkład w rozwój nauki o polityce, szczególnie w zakresie stosunków międzynarodowych.

3. Ocena aktywności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Habilitantka ma znaczne doświadczenie dydaktyczne.

W ciągu swojej pracy prowadziła zajęcia z języka polskim, o tematyce odzwierciedlającej Jej zainteresowania badawcze. Dwukrotnie prowadziła wykłady w języku angielskim w Polsce (w ramach programu Erasmus – nie wyjeżdżała jednak za granicę w ramach tego programu) i za granicą (w Bratysławie). Łącznie dr Waško-Owsiejczuk prowadziła 25 różnych kursów, co świadczy o szerokich zainteresowaniach i obszarach specjalizacji. Była Promotorką 76 prac licencjackich na kierunku stosunki międzynarodowe na macierzystym wydziale.

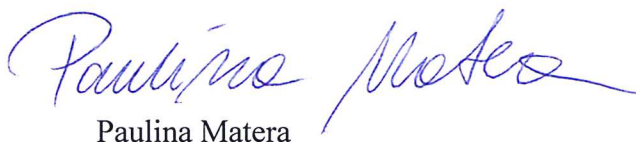
Nie można również pominąć Jej zaangażowania w prace organizacyjne na UEK: prace nad programami nauczania, opracowanie materiałów promujących kierunek stosunki międzynarodowe, koordynowanie współpracy z pracodawcami, koordynowanie projektu Kuźnia Kompetencji finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, podnoszącego kompetencje Studentów/tek. Jest również opiekunką Koła Nauk Politycznych oraz organizuje wykłady gościnne na Uniwersytecie w Białymstoku. Ukończyła także liczne kursy podnoszące kompetencje zawodowe. Na uznanie zasługuje również Jej zaangażowanie w popularyzację nauki.

4. Ocena końcowa i konkluzja

Moja ocena dorobku dr Eweliny Waško-Owsiejczuk, a szczególnie monografii wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe (mimo uwag polemicznych), jest pozytywna. Jestem przekonana, że Jej wiedza i umiejętności pozwolą w przyszłości publikować za granicą. Jest to ważne w kontekście umiędzynarodowienia badań, czego oczekuje się od pracowników nauki. W tym zakresie należy zwiększyć aktywność. Przedstawiony do oceny dorobek potwierdza kwalifikacje Habilitantki jako osoby zdolnej do samodzielnego rozwijania swojego pola badawczego i kształtowania kolejnych pokoleń adeptów stosunków międzynarodowych.

Stwierdzam, że całość dorobku przedłożonego przez Habilitantkę mieści się w obszarze badawczym dyscypliny *nauki o polityce*. Przedstawione osiągnięcia naukowe, wypracowane po uzyskaniu stopnia doktora, stanowią znaczny wkład w rozwój nauk o polityce i administracji.

W związku z powyższym opowiadam się za nadaniem doktor Ewelinie Waško-Owsiejczuk stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji, o co niniejszym wnioskuję.

Paulina Matera